

Metode og teori i Design og arkitektur

Fakultet og fagets empiri

Design og arkitektur hører under det humanistiske fakultet.

Det humanistiske hovedområde beskæftiger sig med menneskeskabte materiale, og i design og arkitektur er det materiale som

- kommunikationsdesign (plakater, logo, visitkort, reklamer m.m.)
- produktdesign (møbler, tøj, lamper m.m.)
- arkitektur og fysiske omgivelser (bygninger, parker, pladser m.m.)

I dette menneskeskabte materiale er der lagt tanker og værdier, som det er fagets opgave at afdække. Materialet er subjektivt præget, da det er skabt af mennesker, og der er risiko for fejlfortolkning – der ligger ingen objektive sandheder i materialet. For at opnå så objektive baserede analyser og konklusioner som muligt, anvender faget en række metoder og teorier, der skal minimere risikoen for fejlfortolkning og for at analysen ikke præges af betragterens egne holdninger.

Metoder i faget

En metode betegner den måde man arbejder med materialet på – altså *hvordan* man arbejder.

Man kan både bruge metoder til analytisk at forholde sig til allerede skabte værker og til innovativt skabende arbejde (egen proces)

Metoder til at analysere allerede skabte værker:

I design og arkitektur er der forskellige metoder, som anlægger forskellige vinkler på materialet. Sagt på en anden måde kigger man efter forskellige ting, og får derfor også forskellige typer af svar, alt afhængigt af hvilken metode man vælger at bruge. Derfor er det vigtigt at gøre sig klart, hvilken type design man vil analysere, og hvad man vil undersøge, når man vælger sin metode.

I det følgende vil to metoder, formalanalyse og socialanalyse, blive gennemgået.

- Formalanalysen

Formalanalysen undersøger et værks særlige virkemidler som rum – og lysvirkninger, komposition, farver og materialer. Denne metode er altså specielt egnet til at undersøge hvilke formelle træk der præger værket. Her kan man undersøge:

1. Komposition: afgørende linjer og former, dynamisk/statisk, åben/lukket
2. Farver: rene/blandende, kontraster – kold/varm, komplementær, lys/mørk
3. Materialer, bearbejdelse af overlade
4. Kommunikationsanalyse: skrifttyper og typografier
5. Produktanalyse: spørgsmål til akse/komposition, volumen, skala, farver
6. Arkitekturanalyse: spørgsmål til grundplan, omgivelser/kontekst, konstruktion, akse/komposition, skala, farver

- Socialanalysen

1. Den socialhistoriske vinkel:

Med den socialhistoriske vinkel bliver værket en kilde til at kunne sige noget mere overordnet omkring en periode og den historiske kontekst, det er blevet til i. Eksempelvis kan et værk fra jugendstil eller funktionalisme kommunikere overordnede idealer om periodens tanker om gesamtkunstverket og et produkt fra postmodernismen kan vise periodens reaktion på funktionalismens idealer om et rensset, rationelt udtryk

Begrænsning: Der er altid værker der er forud eller bagud i forhold til sin tid

2. Den receptionshistoriske vinkel:

Socialanalysen kan også anvendes til at klarlægge, hvordan designet og designeres blev modtaget i sin samtid, og hvordan denne opfattelse af design muligvis har ændret sig frem til i dag. F.eks. kan det revolutionerende ved den tidlige funktionalismes formsprog bedst forstås ved at undersøge samtidens reaktioner. Væsentlige faktorer i denne analyseform er relationen mellem designeren, designkritikerne og publikum.

Begrænsning: det kan være vanskeligt at fastslå hvordan værker fra tidligere tider f.eks. 1800-tallet blev modtaget.

Metode til innovativt skabende arbejde (egen proces)

Her kan benyttes mange forskellige procesmodeller, der kan strukturere og klargøre den kreative proces. En model man her kan benytte er IFUUS-modellen, der har 4 "rum" eller faser, der indeholder flere under-metoder (sat i parentes):

1: Indsamle (eks. desk-research)

2: Forstå (eks. Moodboard)

3: Udtænke og Udvikle (skitser med valg og fravalg)

4: Skabe (rentegning / model / prototype)

Modellen er dynamisk og følger ikke nødvendigvis en lige linje. Man kan til enhver tid gå tilbage eller frem alt efter behov

Teori i faget

Bag metoderne ligger teorier. Det er værktøj og begreber som er knyttet til den metodiske tilgang man vælger. Det er vigtigt, at man bevidst benytter sig af teorierne, så analysen baseres på objektive kriterier og ikke egen smag og subjektive mening om værkerne. Det vil sige at teorien skal være med til at sikre så objektive resultater som det er muligt.

Følgende teorier er de oftest benyttede:

- Teorier om formelle virkemidler: komposition, farver, rum og volumen (især knyttet til formalanalysen)
- Teorier om stil: de designhistoriske perioder og -ismer (især knyttet til socialanalysen)
- Kommunikationsteorier om bevidste strategier i forhold til afsender og modtager
- Teori om segmenter/målgrupper: Minervamodelen, Henrik Dahl, Bourdieu

Nyttige links

Stilhistorie: <http://danskogdesign.weebly.com/stilhistorie.html>

Arkitekturhistorie: <https://historiskehuse.dk/stilguide/>

Arkitektur: <https://dac.dk>

Analyse af kommunikationsdesign: <http://danskogdesign.weebly.com/analyse-af-grafisk-design.html>

Analyse af produktdesign: <http://danskogdesign.weebly.com/produktdesign.html>

Analyse af fysiske omgivelser: <http://danskogdesign.weebly.com/design-af-fysiske-omgivelser.html>

Eksempler på opgaveformuleringer

Eksempel 1

Samfundsfag A, design og arkitektur c: Fra 1950ernes boligdrømme til nutidens ghetto?

Redegør kort for boligsituationen for de dårligst økonomisk stillede i 1950ernes København.

Redegør også for begrebet ghettoisering.

Undersøg og analysér Bellahøjhusene som eksempel på virkeliggørelsen af drømme og visioner om det gode liv i 1950erne.

Diskuter, om drømmene blev til virkelighed. Hvordan har stedet udviklet sig og hvorfor? Og hvad kunne der gøres for at ændre status?

Forventet omfang: 15-20 sider

Eksempel 2

Engelsk A, design og arkitektur c: Hvilke løsningsmodeller er i spil i forhold til Storbritanniens boligproblem?

Redegør kort for Rem Koolhaas' og Jan Gehls forståelse af den gode by. Redegør desuden for begrebet ghettoisering, idet du inddrager relevant teori.

Analyser og fortolk Sajid Javids tale om Storbritanniens boligproblem fra 16. november 2017 med særligt fokus på, hvordan problem og løsninger fremstilles. Analyser desuden Matt Lucrafts Dagenham Breach Housing Co-operative med særligt fokus på projektet som bud på en løsning på boligproblemet i Storbritannien.

Diskuter, hvilke parametre der spiller ind i forhold til, at byer bliver gode.

Forventet omfang: 15-20 sider

Eksempel 3

Matematik A, design og arkitektur c: På hvilken måde kan matematik bruges til at skabe indsigt i Gaudís arbejde?

Gør rede for forskellen på en parabel og en kædelinje. Du skal komme ind på hyperbolske funktioner i beskrivelsen af kædelinjen. Redegør desuden kort for den catalanske modernisme.

Foretag en analyse af Antoni Gaudís bygning Casa Battló, med særligt fokus på form, funktion og æstetik og perioden restaureringen af bygningen fandt sted. I forbindelse med dette, skal du undersøge brugen af kædelinjer og parabler i bygningen.

Forventet omfang: 15-20 sider

